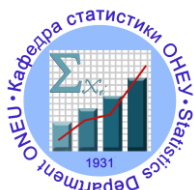

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 5

Частина I

**Одеса
2019**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I. – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – 245 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорєлова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Абалмасова М. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Богомаз О. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бондаренко А. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Борищук А. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Воскобойнік І. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Вебер К. І. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Гаращенко О. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Георгіу О. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Голубчикова Ю. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Дворжак А. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джонмуродова Н. Д. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Зарічна Т. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Запорощенко А. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотишена В. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Савина І. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Голубчикова Ю.В., Вітковська К.В. Статистичний аналіз динаміки та стану безробіття в Україні.....	6
Дворжак А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз в'їзного та виїзного туризму в Україні.....	13
Савина І.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз показників забору, використання та забруднення води.....	18
Запорощенко А.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз захворюваності на СНІД в країнах Європи.....	26
Борищук А.О., Самоуськова О.В. Диференціація регіонів України за рівнем зайнятості населення.....	33
Джонмуродова Н.Д., Погорєлова Т.В. Особливості статистичної оцінки кредитоспроможності позичальників банку.....	39
Любович А.А., Вітковська К.В. Аналіз патентної діяльності в Україні.....	47
Стародубцева Т.В., Вітковська К.В. Статистичне дослідження розвитку альтернативної енергії в Україні... ..	54
Бойко В.С., Тарасова К.І. Аналіз розвитку легкої промисловості України	60
Зарічна Т.С., Тарасова К.І. Машинобудування України: сучасний стан, структура та тенденції розвитку галузі	68
Агапченко К.А., Тарасова К.І. Статистичний аналіз переробної промисловості України	77
Богомаз О.О., Тарасова К.І. Статистичний аналіз динаміки та стану розвитку вугільної промисловості України	83
Бондаренко А.В., Тарасова К.І. Статистична оцінка заробітної плати громадян України	91
Любович А.А., Тарасова К.І. Дослідження ризику трудової міграції населення України.....	98
Weber K.I., Tarasova K.I. The latest trends of Ukrainian labor market: statistical research	105
Мотишена В.В., Тарасова К.І. Дослідження харчової промисловості України	113
Березорудський А.М., Тарасова К.І. Аналіз електроенергетичної промисловості України	120

Абалмасова М.П., Милашко О.Г. Статистичний аналіз діяльності мотелів України	126
Березорудський А.М., Милашко О.Г. Методи статистичного аналізу діяльності мотелів та хостелів	131
Бойчева О.П., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Болгарії та України	138
Агапченко К.А., Милашко О.Г. Необхідність статистичного аналізу діяльності хостелів в Україні	144
Богомаз О.О., Милашко О.Г. Аналіз діяльності готелів в Україні	151
Бойко В.С., Милашко О.Г. Аналіз ринку мотельних послуг.	157
Бурлаєва В.С., Милашко О.Г. Аналіз динаміки основних макроекономічних показників Німеччини	162
Воскобойнік І.І., Милашко О.Г. Дослідження сучасного стану мотельних господарств України	166
Гарашенко О.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз діяльності кемпінгів в Україні	173
Любович А.А., Милашко О.Г. Зовнішньоекономічна діяльність Франції та її торговельно-економічне співробітництво з Україною	178
Мотишена В.В., Милашко О.Г. Аналіз сучасного стану діяльності мотелів в Україні	185
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз основних макроекономічних показників Польщі	193
Георгіу О.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня злочинності в Європі	199
Березорудский А.Н., Ольвинская Ю.О. Анализ рынка электромобилей в Украине	207
Богомаз О.О., Ольвінська Ю.О. Аналіз сучасного стану викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря України	212
Агапченко К.А., Ольвінська Ю.О. Техногенний вплив на екологію в Україні	219
Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки екологічного сліду планети	226
Абалмасова М.П., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз екологічного стану Чорного моря	233
Любович А.А., Ольвінська Ю.О. Вплив освіти на формування особистості.....	239

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СТАНУ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Голубчикова Ю. В.¹, Вітковська К. В.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Голубчикова Ю. В., Вітковська К. В. Статистичний аналіз динаміки та стану безробіття в Україні. *Виявлено основну динаміку рівня безробіття населення в Україні як основної складової ринку праці. Розглянуто структуру безробітного населення за причинами незайнятості та проаналізовано рівень безробіття населення України за основними категоріями. Проведено групування регіонів України за рівнем безробіття.*

Ключові слова: *ринок праці, рівень безробіття, зайнятість, регіональний розподіл, структура та динаміка, коефіцієнт інтенсивності безробіття.*

Голубчикова Ю. В., Витковская Е. В. Статистический анализ динамики и состояния безработицы в Украине. *Вывявлено основную динамику уровня безработицы в Украине как основной составляющей рынка труда. Рассмотрена структура безработного населения по причинам незанятости и проанализирован уровень безработицы населения Украины по основным категориям. Проведена группировка регионов Украины по уровню безработицы.*

Ключевые слова: *рынок труда, уровень безработицы, занятость, региональное распределение, структура и динамика, коэффициент интенсивности безработицы, причины незанятости.*

Golubchikova Y. V., Vitkovskaya E. V. Statistical analysis of the dynamics and state of unemployment in Ukraine. *The main dynamics of the unemployment rate in Ukraine as the main component of the labor market has been revealed. The structure of the unemployed population for reasons of unemployment has been reviewed and the unemployment rate of the population of Ukraine has been analyzed by main categories. A grouping of the regions of Ukraine according to the level of unemployment was carried out.*

Keywords: *labor market, unemployment rate, employment, regional distribution, structure and dynamics, unemployment intensity factor, causes of unemployment.*

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Голубчикова, Ю. В. Статистичний аналіз динаміки та стану безробіття в Україні [Текст] / Ю. В. Голубчикова, К. В. Вітковська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 6 – 13.

Постановка проблеми. Безробіття є однією із основних проблем, які гостро впливають на економічний стан України. Згідно із Законом України «Про зайнятість населення» безробітними вважаються працездатні громадяни працездатного віку, які з незалежних від них причин не мають заробітку або інших передбачених чинним законодавством доходів через відсутність відповідної роботи, зареєстровані у державній службі зайнятості, тобто це особи, що шукають роботу та здатні почати працювати. Безробіття набуває масового характеру та складає реальну загрозу для державного та суспільного благополуччя, відбувається зростання напруги на ринку праці, рівня та тривалості безробіття, поширюється розвиток вимушеної неповної та неформальної зайнятості, нелегальна трудова міграція тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна кількість вчених займалися дослідженням рівня безробіття в Україні. Зокрема, Демуш О. Б. в своїх дослідженнях описувала стратегічні напрями розвитку ринку праці в умовах трансформації економіки, Онікієнко В.В., Ткаченко Л.Г., Ємельяненко Л.М. визначили пріоритетні напрями розвитку ринку праці України, Афендікова Н. О. займалася вивченням особливостей формування ринку робочої сили в сільському господарстві.

Метою статті є аналіз стану та динаміки показників безробіття в Україні за останні роки, дослідження структури безробітних за віковими групами, статтю та місцем проживання, розподіл рівня безробіття за регіонами України.

Виклад основного матеріалу. З 2010 по 2013 рік спостерігається зменшення кількості безробітних в Україні, так у 2013 році порівняно з 2010 роком рівень безробіття зменшився майже на 11% (рис. 1)

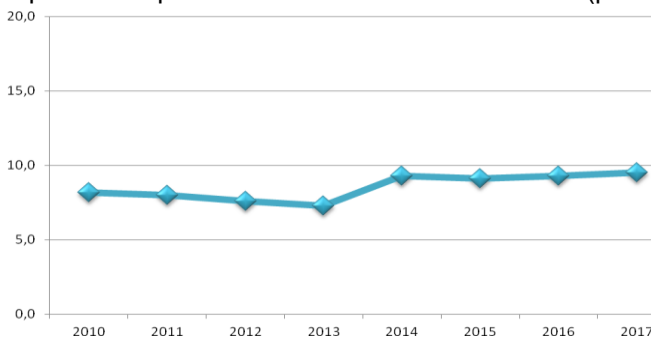

Рис.1 Динаміка рівня безробіття населення України за 2010-2017 рр.

Взагалі, для характеристики рівня безробіття розраховують два коефіцієнти:

1) за методологією МОП: цей показник розраховується, як відношення кількості безробітних до чисельності економічно-активного населення (від 15-70 років)

2) за методологією України: цей показник розраховується, як відношення кількості безробітних до чисельності працездатного населення

Дані розрахунки здійснені саме за методологією МОП. Неможна не звернути увагу на різкий підйом рівня безробіття у проміжку 2013-2014рр.: кількість безробітних у 2014 році порівняно з 2013 роком в середньому збільшилась на 337,2 тис. осіб. Головною причиною зростання безробіття в Україні на той момент стало падіння економіки та відповідне зниження фінансових результатів діяльності підприємств. Частина компаній збанкрутіла, а деякі, щоб запобігти витратам, почали знижувати рівень своїх витрат та оптимізувати штат працівників. Ще одним фактором стало підвищення мінімальної заробітної плати, що в свою чергу змусило підприємців, які не в змозі збільшити свій фонд оплати праці, перевести працівників на неповний робочий день або взагалі на неформальну зайнятість.

Відповідно до даних Державної служби статистики України, безробіття у 2014 році становило 9,3%, і з того часу залишається майже на тому ж рівні. На момент 1-го півріччя 2018 року рівень безробіття становив 8,9%. В Україні у 2017 році, порівняно з 2016 роком рівень безробіття населення збільшився з 9,3% до 9,5%, тобто на 0,2 в. п. У тому числі, збільшення рівня безробіття відбулось в таких вікових групах: 30-34 (+0,9 в.п.), 35-39 (+0,4 в.п.), 40-49 (+1 в.п.), 50-59 (+0,8 в.п.), а зменшення тільки у двох вікових групах – 15-24, 25-29 на 4,1 та 0,4 в.п. відповідно (табл.1).

Таблиця 1

Рівень безробіття населення України за статтю, віковими групами та місцем проживання у 2016-2017рр.

	Усього	У тому числі за віковими групами						
		15-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60-70
2016 р.								
Усе населення	9,3	23,0	11,7	8,9	8,0	7,7	7,3	0,1
Жінки	7,7	21,5	10,2	7,6	7,0	6,3	5,2	-
Чоловіки	10,8	24,0	12,8	10,0	8,9	9,1	9,3	0,2
міські поселення	9,2	23,7	11,5	8,6	8	7,8	7,2	0,1
сільська місцевість	9,7	22,0	12,1	10	7,9	7,4	7,5	0
2017 р.								
Усе населення	9,5	18,9	11,3	9,8	8,4	8,7	8,1	0,1
Жінки	7,7	17,0	8,6	8,3	7,5	7,1	6,5	-
Чоловіки	11,1	20,3	13,1	11,0	9,3	10,3	9,8	0,2

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

міські поселення	9,3	17,8	11,0	9,9	8,1	9,1	7,9	0,2
сільська місцевість	9,9	20,4	11,8	9,7	9,3	7,9	8,4	-

У віковій групі 60-70 років рівень безробіття залишився незмінним і становив 0,1%. Найвищий рівень безробіття у 2017 році спостерігався у населення віком 15-24 роки (18,9%), а найнижчий – у віковій групі 60-70 років (0,1%). Спад української економіки спричинив зростання рівня безробіття серед населення. І хоча темпи відновлення економічної активності демонструють позитивну динаміку, досягти рівня зайнятості хоча б докризового періоду поки що не вдалося.

У 2017 році в Україні рівень безробіття чоловіків (11,1%) перевищував рівень безробіття жінок (7,7%) на 3,4 в. п. Порівняно з 2016 роком, рівень безробіття жінок залишився на тому ж самому рівні, а чоловіків – збільшився на 0,3 в. п.

Аналізуючи рівень безробіття населення України в міській та сільській місцевості видно, що значення даного показника для всього населення в селах (9,9%) перевищує його значення в містах (9,3%) на 0,6 в. п. Але в окремих вікових групах, а саме 30-34 роки (9,9% проти 9,7%) та 40-49 років (9,1% проти 7,9%), навпаки в містах рівень безробіття населення вище, ніж у сільській місцевості.

Як з'ясувалось, одними із основних причин незайнятості в Україні у 2017 році є звільнені за власним бажанням, за угодою сторін (34,5%), вивільнені з економічних причин (23,2%) та не працевлаштовані після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів (12,2%) (рис.2).

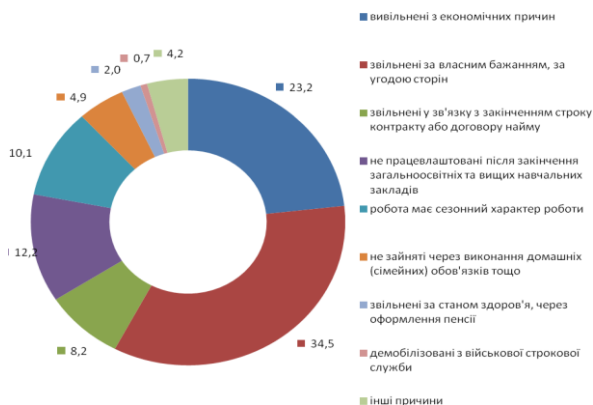

Рис.2 Структура безробітного населення (за методологією МОП)
за причинами незайнятості у 2017 р.

З перерахованих причин вище щодо безробіття, порівняно з 2016 роком простежується зріст (+0,8 в.п.; +1,5 в.п.), окрім не працевлаштовані

після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів – зменшення на 3,4 в.п. Звільнені за станом здоров'я, через оформлення пенсії (2%), демобілізовані з військової строкової служби (0,7%) це ті причини, які мають найменший вплив на середній рівень безробіття в Україні. До інших причин, частка яких становить 8,2% – відносяться переселенці, які через військовий конфлікт втратили робоче місце та постійне місце проживання. Тому, останніми роками державна служба зайнятості в першу чергу працевлаштовує переселенців та демобілізованих.

Важливим аспектом аналізу розвитку безробіття в Україні є регіональний аспект. Групування областей за рівнем безробіття у 2017 році наочно представлено на рисунку 3.

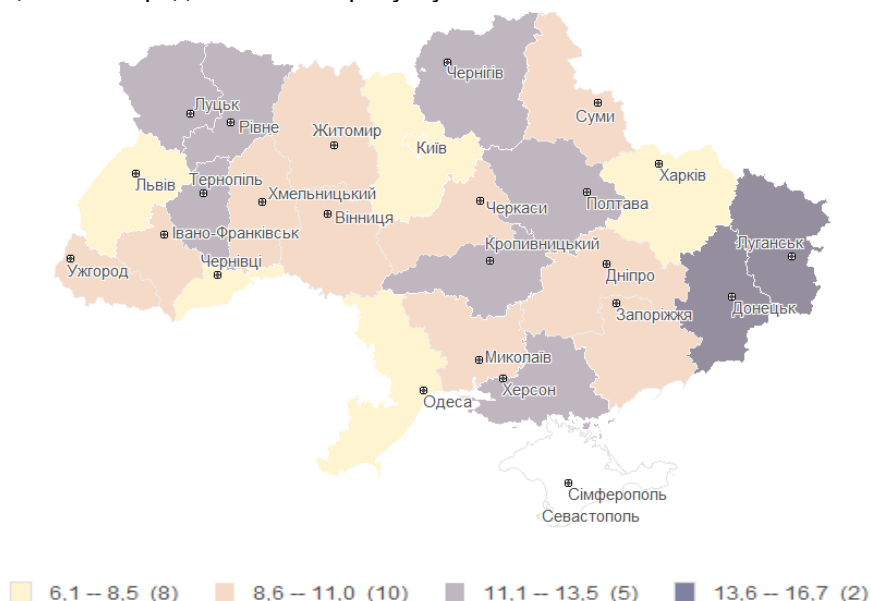

Рис.3 Розподіл рівня безробіття за регіонами України у 2017 році

Найвищий рівень безробіття серед регіонів України, із зрозумілих причин, зафіксований у Луганській (17,8%) та Донецькій (15,0%) областях. Найбільша кількість регіонів згрупувалася у проміжку 8,6-11% і до неї входять наступні області: Вінницька (10,7%), Житомирська (10,8%), Закарпатська (10,5%), Запорізька (10,7%), Миколаївська (10,3%), Черкаська (10,2%), Сумська (9,1%), Дніпропетровська (8,5%), Івано-Франківська (8,5%) та Хмельницька (8,9%).

У 15 регіонах рівень безробіття перевищував середній показник по Україні. Найменше від безробіття потерпає населення Харківської та Київської областей, де його рівень не піднявся вище 7%.

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Щодо Одеської області, то порівняно з 2016 роком аналізований показник збільшився на 0,5 в.п і склав 7,3%.

Розрахуємо коефіцієнт інтенсивності безробіття в Україні та Одеській області за період 2013-2017 роки, дані представимо в таблиці 2:

Таблиця 2

Динаміка безробіття в Україні та Одеській області за період 2010-2017 рр.

Роки	Україна		Одеська область		К безр. по Україні,‰	К безр. по Одеській обл., ‰
	Зайняте населення у віці 15-70 років, тис. осіб	Безробітне населення у віці 15-70 років, тис. осіб	Зайняте населення у віці 15-70 років, тис. осіб	Безробітне населення у віці 15-70 років, тис. осіб		
2010	19 180,2	1 713,9	1 044,5	68,0	82,0	61,1
2011	19 231,1	1 661,9	1 048,5	66,7	79,5	59,8
2012	19 261,4	1 589,8	1 060,4	65,6	76,2	58,3
2013	19 314,2	1 510,4	1 064,5	59,5	72,5	52,9
2014	18 073,3	1 847,6	1 009,4	72,5	92,7	67,0
2015	16 443,2	1 654,7	1 016,2	70,1	91,4	64,5
2016	16 276,9	1 678,2	1 000,6	72,5	93,5	67,6
2017	16 156,4	1 698,0	986,6	77,2	95,1	72,6

З отриманих даних в таблиці 2, необхідно відмітити, що як по Україні так і Одеській області коефіцієнт безробіття у 2017 році порівняно з 2010 роком збільшився. В Україні у 2017 році на 1000 осіб економічно активного населення припадає 95 осіб безробітного населення. Що ж стосується Одеської області, то на 1000 осіб економічно активного населення припадає 73 осіб безробітного населення. Порівнюючи Одеську область з Україною в цілому, можна зробити висновок, що коефіцієнт безробіття в Україні значно вищий ніж в Одеській області.

Основні шляхи вирішення проблем безробіття мають включати цілу низку заходів, зокрема:

- приведення законодавства України у відповідність до міжнародних норм і принципів;
- запровадження механізмів захисту внутрішнього ринку праці;
- реалізацію Державної та регіональних програм зайнятості;
- сприяння стабільній діяльності стратегічно важливих підприємств;
- зниження податків для підприємств, за умови збереження робочих місць (для компенсування витрат на прийом нових працівників);
- забезпечення збереження ефективно функціонуючих робочих

місць та створення нових;

- створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та підприємницької діяльності безробітних;

- надання державою пільгових кредитів для виплати зарплати додатково зайнятим на виробництві, які за розміром будуть дорівнювати зарплаті;

- легалізацію тіньової зайнятості

Висновки. В роботі проаналізовано дані офіційної статистичної інформації щодо рівня безробіття в Україні та її регіонів. Виявлені основні тенденції: у 2017 році, порівняно з 2016 роком рівень безробіття населення збільшився з 9,3% до 9,5%, тобто на 0,2 в. п. У тому числі, збільшення рівня безробіття відбулось в таких вікових групах: 30-34 (+0,9 в.п.), 35-39 (+0,4 в.п.), 40-49 (+1 в.п.), 50-59 (+0,8 в.п.), а зменшення тільки у двох вікових групах – 15-24 , 25-29 на 4,1 в.п. та 0,4 в.п. За регіональним аспектом здійснено групування рівня безробіття за регіонами України, де було виявлено, що найбільша кількість регіонів розташувалася в інтервалі з рівнем безробіття 8,6-11%. Найвищий рівень безробіття серед регіонів України зафіксований у Луганській (17,8%) та Донецькій (15,0%) областях. При аналізі структури за причинами незанятості було виявлено, що одними із основних причин незанятості в Україні у 2017 році є звільнені за власним бажанням, за угодою сторін (34,5%), вивільнені з економічних причин (23,2%) та не працевлаштовані після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів (12,2%). Узагальнюючи дані можна зробити висновок, що загалом ситуація на ринку праці є більш-менш нестабільною.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Семенова К.Д. Статистика. Курс лекцій для студентів II-III курсів усіх форм навчання всіх спеціальностей (Відп. за випуск.. – Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2011 р. - 140 с.
- 2.Статистична інформація: Методологічні пояснення // Сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 3.Лугінін О.Є. Статистика праці. / Лугінін О.Є., Білоусова С.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 580с.
- 4.Уманець Т.В. Статистика / Уманець Т.В., Пігарєв Ю.Б. // Навчальний посібник. – К.:Вікар, 2003. – 623 с.- (Вища освіта ХХІ століття).
- 5.Офіційний сайт Державної служби зайнятості України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua>
6. Підгорний, А. З. Соціально-демографічна статистика: Підручник / А .З. Підгорний, О. В. Самоусєнкова, Ю. О Олівінська, К. В. Вітковська. - Одеса: ОДЕУ, 2017. – 408 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 5

Частина I

**Одеса
2019**